

૪૫૦૮

અર્ધચંદ્રસેન કલાવતી,
ઉર્ફે
કલીમલી નાટકનાં ગાયનો.

રચનાર,
ભુગલભાઈ મંગળરામ પંડ્યા.
કાપાલી પ્રસિદ્ધ કરનાર,
પ્રુકશેલર. પબલીસર
ભગુભાઈ એન્ડ વાણીલાલ કો.
મુંબઈ ખંભાત.

(પ્રસિદ્ધ કર્તાએ સર્વે લક્ષ સ્વાધીન રાખ્યા છે.)

અમદાવાદ
પિન્ટિંગ પ્રેસ.

અર્ધચંદ્રસેન કલાવતી,

ઉદ્ધૃ

કલીમલી નાટકનાં ગાયનો.

ધૃશ્વર સ્તુતી.

(પ્રભુરીજ સાથે થળે જગરાય) એ રાહ.

પાત્રો—પ્રભુ તુજ નામથી સંધી અપાર, (૨)

આજના ખેલમાં સાથે થળે તું;

માનીયે આપનો આભાર.

પ્રભુ તુજ૦

રાગ કલ્યાણ.

પાત્રો—અએ સુખપ્રપતિ, પ્રભુ દે સરસ મતિ.

દુઃખ દુર દ્રાણી સર્વે, આપ્ય શુદ્ધ ગતિ. ટેક.

સુધયુધ ન્યાય ધ્યાન વિવેશે તું આપ.

અજ્ઞાનીને જ્ઞાની કરી દુઃખ સર્વે કાપ, અ૦

નેક ટેક શુદ્ધી શાંત નીતી બુદ્ધી થાય,

વચન પાળેથી સઘળે વાહ વા કહેવાય. અ૦

આજ કાલ દેશી મીત્રો સાર ધરો ધ્યાન;

વિનંતી સાથે વધારો શુભ બુદ્ધી જ્ઞાન. અ૦

ચંદ્ર સુરોદય મંડળી શુભ બહુ ગાય,

નહેન ખેલમાં વિદ્ય સુખ સર્વે થાય. અ૦

(અફસોસકે આંખોસે દીખારી નહી દેતા) એ રાહ.

વિર્યસિંહ—ઘડપણુ મારે યયુછે હવે તે શું કંઈ,
 આ રાજતાજ માહરો કીયાને હું ધરું. ટેક.
 બે પુત્ર મારા અર્ધચંદ્ર સુર્યસીંહ સરસ,
 બે દેહ રાજ બોકને લડે અરસ પ્રસ. ઘડપણુ.
 પુછુ હું પુત્ર માહારાને બોલાવી આવાર,
 દેખુશો દીલ એમનાનોછે ખરો વિચાર. ઘડપણુ.
 માત્રમ કંઈ પડે નહીં સાંભળો મારા દુત,
 જાઓ પ્રધાન બોલાવીને લાવો ખંને સુત. ઘડપણુ.
 (શહેનશાહજી જાય આત્મીમદાર) એ રાહ.

પરીયો—શહેનશાહ સુખી તમે રો દીન રાત,
 આનંદ તો જામ્યો બલી બલી બાત. ટેક.
 ખીલી છે સુશોભીત સભા સરસ,
 પ્રજા છે સુખી રાજ વિર્ય અરસ;
 તારા પુત્ર સુર્યસીંહને આખ્ય રાજ,
 મળેથી એને રાજ સફળ કાજ.

(તુને કુમલા જીવરવા આ પીતા મોરા) એ રાહ,
 ખંને પુત્રો—કેમ દીલગીર તમેછો આ પીતા મોરાકેમ દીલ.
 ગીર તને

તમે દુઃખેથી અમો છાંયે દુઃખી કેમ દીલગીર જમાછો, ટેક.
 અમો રજપુત સુત પજા કેમ રહીશ તમે છો,
 દાત્રી પુત્રો સુર ખતાવે કેમ ઠરીયે અહીં તો કેમ.
 આવે બે લડવા લડવૈયા સારા અમે ઠરીયે સહી તો.
 અરજ અમારી ઉરે ધરી હોય જે તે કહી દ્યો. કેમ.

~~સુભાષ~~

(૩)

(મુજે તુમ છોડકર ખ્યારો.) એ રાહ,

વિર્યસીંહ—

(ધીરજ આપનિ)

પ્રીય પુત્રો દુઃખી નહીં થાવ કહો એક કામ છે મારે,
નથી દીલગીર દીલમાં હું, કહો વેણ ઉર કાણુ પારે,
મારા નસીબમે ખ્વારી સમજી દીલ દ્યો પારી,
જીવાઈની છે તમ્યારી કહો ને કાણુ છે પારે;
આ મુગટ સીર કાને દઉં બંનેને સરખા હું કઉ.
વિચારો મન અહીયાં સઉ છુટે પ્રાણુ દીલથી ન્યારે.

અર્ધચંદ્ર—

(સી દશા મારી થઇ) એ રાહ

રે પીતા મારા સુણો હું નમાવીને કહું સીશને,
આપો તાજનેબંધુ મારા, વિનતી કર ઈશને. રે પીતા.
જેટ બંધુ ગણિશ હુંતો જે થવાનું તે થશે,
દુઃખ દે યા સુખ પાણુ ખરો બંધુ એ હશે. રે પીતા.
(કંગનવા મોરા કરસે સરક ગયોરે) એ રાહ.

સલાસદો—(હાથ જોડીને)

મહારાજ તાબેદાર છીયે આપ તણારે.

ટેક.

સૂર્ય સીંહ સુલ તમારા, રાજ બન્યા છે સારા;
સુખ અમો ભારીરે, ખુશીની ન આરીરે. માહાન
પરમેશ્વરની જે ઈચ્છા, તે કયુ ન થાયે મીથ્યા;
જે થવાનું તે થાઈરે, હેમાં ન નવાઈરે.
જે લલાટે લખાવી લાવ્યા લેખ ખરારે.
(મોરી સયા હસત હસત લચક મોહન આવે. એ રાહ.)

સુર્યસીંહ—અરે પ્યારી સાચે ખોલે સુખણી તુ થાયે. ટેક.
 ડાંધ રાખતાં જુદાં ભાંખતાં, જીવ જોખમાયે; અરે પ્યારી
 બધું મારે અર્ધ ચંદ્ર ક્યાં છે કેને યાયે. અરે પ્યારી
 (ઓ નાહ મચાર તેરે નામપે પેઝર) એ રાહ.

સુર્યસીંહ—(ગુસ્સાથી.)

અએ જોઈમાન સ્ત્રી તુને છે ધીકાર,
 તારા જેવી નથી દીકી મેં કોઈ નાર;
 લે જા દરખાંન અને યાંથી જાણુ,
 કેદી એને કર જલદી થયો છે ઈનકાર.
 (તપો તપો રાજ મારો દંદ્ર સમો.) એ રાહ.

સુર્યસીંહ—પ્રીય પ્રધાન મારા તુજને કહું. ટેક.

હુંતો જલિયું વનમાં આજે,
 સીખામણુ તારે લેવી સહ. પ્રીય.
 પ્રજાને પાળજો દુઃખ ટાળજો,
 થોડે દીવસે પાછો આવું હું. પ્રીય
 (દાહ ઉડીછે દુઃખની દીલમાં) એ રાહ.

અર્ધચંદ્ર—દીલ થયુંછે મારૂં જવાને કલીમલીની પાસ તો,
 પણ મન વિચાર કરૂં, કેટલી મારી આશતો. દીલ
 પ્યારી કરવી યેને મહારી મુને લાગી એ કઠોરી,
 નહીં નહીં જીન્દગી આછે તારી જ્યાંછે મારો સાસમો દીલ
 ભણુ જઈ હર સીંદી, જેને માત મારી મેં લીધી,
 ખરી રીતે કરૂં વિધી થોડે થાશે જાસ્તતો. દીલ

(હરી કલંક મારૂં ઉતારો.) એરાહ.

સુર્યસીંહ—આ દુઃખ દરીયાને આરે ફાણુ આણુ મુને સંધારે.

કોઈ બાળકની બાળકી તારે, કોણ બાળક વિના ઉગારે,
આ ભવસાગર સાગરમાં, કોણ દુઃખ ધરે માથે તનમાં,
કોઈ બાળ દે બાળક લગારે, કોણ બાળક વિના ઉગારે,
અતિદુઃખ થશે મુત્રે વનમાં, પણ બાળક વસ્ત્રોછે મનમાં,
નથી ખીક મને વચગારે, કોણ બાળક વિના ઉગારે.

(દયાળુ દેવ કૃપાળુ તું) એ રાહ.

અર્ધચંદ્ર—દયા સીધું એ “હર સીધ માત,
શરણ આવ્યો છું ક્ષત્રીની ગત,
લીલા તારીનો નાવે પાર, આધીન તારો છું મુજને તાર;
બચાવ તું જલદી મારી ધાત, શરણ આવ્યો છું ક્ષત્રીની ગત,
(અએ બાદ સમાગ્ન ચમન ચમન શીર ખતાવું ગુલ કાલા) એ રાહ.
અર્ધચંદ્ર—અએ “હરસીદી તું ખતાવે કલીમલી છે ક્યાં,
હું આવ્યો છું જંગલમાં, ખતાવે ક્યાં ક્યાં હું આવ્યો.
ઓ માતા મારી ધ્યાન ન આપે તો, મરે છું હુંતો યાં;
આ છેલ્લી સલામ લે મા, જલદી યાંયાં. આ છેલ્લી
(બંકાવલી હું પરી છરમકી નમ્મુમ મેહેકમાલ મુગકો.) એ રાહ.

હરસીદી— (અટકાવીને)

ત મુણ બેટા પ્યારા મારા, બેઠયે જે તે આપુ હું તુજને,
જ જેઠાએ તે માગી લે તું, વેણ મારું હું થાપુ છું તુજને;
જે તું બેઠયો કલી, મલી પણ, હજારો કોસો પર તે છે.
ગાંધર્વ વડની તેછે બેટા, લાંછન કમુ ન લાગે તુજને. તુ મુણ.
કલી શાહગદી મલી સોનીકા, પણ બને તે દોસ્તી તોછે;
એકજ શહેરમાં એકજ નામે, મેળવી આપું તે તો તુજને.
હુનર હજારો લાં કરજે મલી સોનીકા આપ બ્યાં છે;

(૬)

ધરજે દયાન તુ મારે ભાંધી, ખચીત સાથે હું યતાર તુજને.
દિડી.

અર્ધચંદ્ર— (હાથજોડીને.)

માત તુજને હું પાપ લાગુ આજે,
થયું દરસનગી મારે સીદ્ધ કાજે,
માતા શુભ ગાન સદ્ગુણ સુખકારી.
પામ્યો નવો જન્મ દુઃખ ને નીવારી. ૧
પણ જાઉં શી રીતીથી ઓપ જામ્યો,
ખીજી સંવળાં સુખો તો હુંજી પામ્યો,
માર્ગ સરસ માટે વિનતી કર છું,
નામ હરસીદ્ધ દીક્ષમાં ધરજી. ૨

સારદુલવિઝીડીત છંદ.

હરસીદ્ધ—તુંજે જો મૃત ચંદ્રકુળ પ્રગટયો અર્ધચંદ્ર સેન તુ,
તેથી કરીને આપુ રસ્તો તુજને, વચનો મારાથી હું.
સુખી છે અપાર માંધર્વ જનમાં. તુંતો ખરો જાણજો.
બેસેજો તુ વિમાન સરસમાં તો દીક્ષે કે ના આણજો.

સુર્યસીદ્ધ—(હે કમજાત પીયક્ષા તુને.) એરાક.

હે કમ જાત મદોન્ન તિતે જોત દયા દીધા,
ખંધુ જેવા ખંધુ મારાને દેશ નીકાલ દીધા. ૧
ચંદ્ર જેવી કાંતી એની અર્ધચંદ્ર માન,
પ્રીય ખંધુ વિના મારી ઉડી જાયછે સાંન. ૨

સારદુલવિઝીડીત.

અર્ધચંદ્ર—પત્ની માટે આજ્યો કાંતા વિરમમાં જોવું હાથે નેહને

પણ કાંતા ઓ ક્યાં હશે જોડે જઈ વિવેકે તો એહને,
 “હરસીદી” ના વચ્ચે બોલ્યાં મુજને છેલે વેલાં પ્યારથી,
 તેમાં કહયુછે રહેવું સોનીહાટે, જ્યારે જડ સારથી.

(પ્યારી નામ સાંભળી થયો છું ઉદાસ) એરાહ
 અર્ધચંદ્ર—દીલ માફ ત્યાં મયુછે મારી પ્યારી પાસ,
 કાંતી તારી દિઠાવીના થયો છું ઉદાસ દીલ.
 ખોળી કાઢું તુજને પ્યારી, જો હોવે આકાશ. દીલ.
 “હરસીદી છે સાહે મુજને, થાઉ કેમ નીરાશ. દીલ.
 (નજર આઈ મુજકો અજળ મહેલના.) એરાહ

અર્ધચંદ્ર—મકાનોછે શોભીત અજળ મહેલના,
 નહી દીઠા હાવાછે સુદિર સરસ. ટેક.
 દિઠી પ્યારીયો વાદવા વાદવા,
 બીજા દરવાજાઓ અરસ પરસ મકાનછે,
 અરે આતો ઈંદ્ર પુરી તુલ્યછે.
 ખરીથી સરસ નારી હું નરસ મકાનો.
 કોણ શઉકારછે યાંહી બહું,
 કોઈ મુજાવે મુને હાવે હરસ. મકાનો
 લાવણી.

ચુલુકા—પુર રહે રાજા અમલસીંહજી સારા,
 રહે અખંડ રાજ તમારે હંદને તારા;
 યાં નેકી સધળે પ્રજા છે સુખ કારી,
 નથી નયમાં કાલ રાજ એકે દુખ્યારી.
 સુખ એનમાં દીનસ રમત સધળી કહે,

કો નહીં અહીંયાં આસે આપથી આડે.

કરે પરમારથ સૌ કામ ધર્મના દાતા,

ધરે વહેપારો જે મન ખોટ નહિ ખાતા.

ઉડે ધજા ફરરરર ધરમ કરી ગાળે,

આ રાજ આપનું સુ શોભીત તો છાળે.

(યુન ભરી ધુન મોરી સુન પ્યારે.) એ રાહ.

અમૃતસીંહ—સુણુ મારી વાત કહુ અયે પ્યારે,

સદર નગરપર આ કોણુ આવ્યો નર. સુણુ.

જાણુ તો નથી જણાવ મુજને સાથે તારે છે કોણુ આરે,

કામ કરના દુઃખ હરના ધર્મ આપણો છે ધારે. સુણુ.

(ખતા દે હમકો તુ હાલ પ્યારે.) એ રાહ.

શ્રીગુણસીંહ—(ઉભો થઈ હાથ જોડીને.)

સાંભળો પીતા પ્યારા મારા મન ખુલાસો કરૂં યાંયે—ટેક.

આ ચહેરા જેવો ચંદ્ર તેવો અર્ધ ચંદ્રનો બધુ જ્યાંયે;

નામ સુર્યસીંહ બધુનું મારા, માંસી મારીને પુત્ર આયે સાંભળો.

દુઃખનો પારે નથી રહ્યો યેને પીલા મરણુ પછી ભટ કે છે ક્યાંયે;

બધુ એનો પણુ જુદો પડ્યો છે, ભાળને માટે આવ્યો છે યાંયે.

(તેરી માનીન્દ આજમમે.) એ રાહ.

સાહેલોયો—પ્રીય પુરપોતી વૃદ્ધી મે હવે જાગોને એ માનું,

પવનથી પાણી હાંટાયાં તમે જાગોને એ બધું—ટેક

ખુબ સુત કામ પરીયોતી અહેતર ખીકુ બંદમાની,

આ શોખી બંગલાની બાહાર મે જાગોને એ માનું.

ખીરાજ્યાં ખુબ આરામે અયે કેમ સુંદરી માહે,

અદાઓ નાશ યાઓ દીલ, પ્રરી જગોને એ બાનું.

(મેં જાનતીથી પરીયોસે અઘા નહી કોઈ) એ રાહ.

હલી—હું જાણતીથી પરીયોથી સરસ નહી કોઈ,

પણ એક જોતો બીજો મેં દીઠો નહી કોઈ. ટક.

એ દેખતાં આ સરવે સુસોબીત કુન્ય થાય,

એ કોણ અને ક્યાં અહી મળે નહી કોઈ. હું.

માલુમ નથી એ શુ થયુ આરામમે મારા,

દિયાનો બેઠ માહરો છુડાવે નહી કોઈ. હું.

નજરો નજર પ્રકુલીતે દીડો મેં એને હયાં,

બ્યાં હતો તે એકલો બીજું નહી કોઈ. હું.

(સુંદીર મુખ તુ દીલ તતુ નંદકેશર) એ રાહ.

સાહેલીયો—ચંદર મુખ મૃગ નેણી હમે વંદીયે પરી.

તારા વિના અમે કેમ રહીયે શ્રેષ્ઠ તો ખરી. ચંદર.

પુર પુર પુર ઉર ઉર ઉર બોલ બહેતરી,

કામ અમારા સરખુ આ દીલ કરી. ચંદર.

આવિ સખીયો તારે માટે સીર છે જરી,

તનની, મનની, ધનની, રાખ તુ ન ફીકર જરા.

દીલમે ખરા, મનમેં ધરી. ચંદર.

(મૃગબોચની ગજ ગામની) એ રાહ.

અર્ધચંદ્ર—મૃગ નેણની હંસ ધેણની તુ એ મધુર પરી,

ક્યાં જાતીથી ને ક્યાંથી આવિ દુઃખી દીલ કરી. ટક.

સુર્ય અહી શાંતી પામી મારે કહ્યું માન,

જેહોશ કેમ આવરી તુ ક્યાં છે તારી શાંત. મૃગ.

મલી—

શિખરીણી.

અરે આ છે કાણે પધાર્યા ક્યાંથી આપણાં યાં અહી,
દીલે રાખે શાંતી તુજ વિણ પૃથ્વીમાં ખીજા બાધ;
વાગ્યા ખાંણે મોંના પારખે પ્રીતીથી સંધળી કરી,
કહુ પીતઝ મારા હમણાં જઉં કહી પાસે જરી.

(પતા મુજકે ચોરીકા ખીલકુલ મીલાહે) એ રાહ.

અર્ધચંદ્ર—ખખર મુને આજે કલીની મળી છે,

જઉં ત્યાં જોવાને કે કેવી કલી છે. ખખર૦

લેઉ ત્યાં જમને હું એની નીશાની,

ઝોળખુ હુ કલી કે જેવી મલીછે. ખખર.

(શીશ મુગટ વાંકે કાંધ કામરીયાં) એ રાહ.

સાહેલીયો—જુવો સખીયો આજે બાગ બગથીયાં; રેક.

સરદ પુનમ જેવો આયે ખીદયો છે,

જામ જુમને જુવો ચંપા અગથીયા. જુવો.

એરી સખી હું તુજને ખોળુ,

ધ્યાન ધરીને જુવો આયે પગથીયાં. જુવો.

(અરે દાસી સાચે ખોલે) એ રાહ,

મલી—અરે સખી આવવા નેની કળી હુ જ્યારે. રેક.

લગ્ન કરવા, પતિવરવા, દીલ થયુ મારે. અરે૦

પતિ મારો જતલાતું ઘેર આવે ત્યારે. અરે૦

(સુન અએ દેવની સર્ત ઈમદાદકો.) એ રાહ.

કલી—અરે કાઈ દાસી ગાહી આપી જામ,

પ્રીતમ પ્યારા મારા છે મલીને ત્યાં. અરે૦

નહી જણે કામ એવું કરતું કામ,
જે લાવે જવાપે આપુ તુને કામ.

અરે૦

રાગ ઉપરનો.

દાસી—અરે મારી વહાલી કરું તુજ કામ,
લઈ પત્ર તારો જઉ મલી કામ. અરે૦
નહી ખોલ કાકુ હું મારી જુખાંન,
જઈ કામ કરીને લાવુ ખ્યાંન. અરે૦

(પ્યારસે બહલી ક્યુ નજર તોરી.) એ રાહ.

કલી—પ્યાર ખાતીર આવી નજર તોરી. પ્યાર ખાતીર.
વાર લણી થઈ તુજને પ્યારા, ખોટી થયા ક્યાં કાહાંન,
વાટ જોતી હું વખત ગુમાવું નીરખવાને કાજે નજર તોરી, પ્યારી.
પ્યારા કરીને તમેને થાપ્યા હું છું. તમારી જાન,
માટે જલદી પધારો પ્યારા, નેણથી દેખુ આજે નજર તોરી, પ્યારી.

(દીલદારી કીનીરે.) એ રાહ.

અર્ધચંદ્ર—પ્રીય કાંતા શાંતીરે, તુને શું વિકલ્પ,
દિલ બરીયાં પ્રીતમે બરીયાં આ પરીયાં નજરી,—
વાં સુંદરીયાં, શા લક્ષે કાંતીરે, પ્રીય કાંતા.
શાંતીથી જો સુર સરીરે,
તેથી ન રહેશે રોગો હાંજર,
હાવે આવ્યો હું છું કરવાને આંતીરે પ્રીયકાંતા,
(પ્યારી ખત માફ કરો પુર કસુરહે.) એ રાહ.

કલી—તાબેદાર આપની છુએ પ્યાર હજુર

આપ આગળ દીક્ષાગ્નન સદરહું મજ્જુર તા.

હુકમતી રહીશછું સુણ પ્યારા એસામ.

આપ પતિ માહારાને હું તમારી જાન. તાળે.

(જલખાનેકા દારેઆ પકડ પાંચરે) એરાહ.

કલી—તુ સાંભળ મારી પ્યારી માતાજી આજેરે. તુ સાંભળ.

હમર મારી પુખ્ત થઈ આવે, મેળવો મુજને કાય

સુરત સારો મુખ રૂપાળો ચાલાક ચંચળ હોય.

કરો પુત્રી તણુ હાવે નીહાળી કાજેરે, તુ સાંભળ.

ત્રોટક

(શશીસા સણુગાર હવે સજવા.) એરાહ.

કામાવતી—સુણ પ્યારી કલાવતી તુને કહ

જણાવિશ હું પીતાને તારા સહ. ટેક.

અનુકુળ વિચારો જે મન હશે.

ખુશ કારથી સર્વે તે કાર્ય થશે. સુણ.

કલી—વર આનં સદા માત કામાવતી,

કલિતા હું બની છું કિશોર અતિ. ટેક.

અરે જાત્રા પરી તુટ તુતો થજે,

સુખ દાંનીકા દુઃખ નીવારી હજે. ટેક.

(લેલી લેલી પુકારમે બનમે.) એરાહ.

ભાટ—સહ રાજેન્દ્ર વિનતી કર, વધઈ આપવા કામ હું વર;

તપ્તસેન રામકમળા વરિનો, સ્વયંવર ત્યાં છે યેહાખતોનો.

તેતો પુત્રી લહેની કહાવે, હેત લાડથી સો મન આવે.

ચેતર વૈશાખની અધવચ. સુણો રાજા જીતહુ હું સચ.

મેકલ્યો રાજા તપ્ત સેને, મન સ્વયંવર વિચાર જોને.

માટે માનથી આવજો સાજ, એવું તેડું કરાવ્યું છે રાજ
(પ્રીતમ વીના કેરી શોભેપ્યારી.) એરાહ.

કામાવતિ—(હાથ જોડી) પ્રાણ પતિ કહું વિનતી હમારી
ધ્યાનમાં લેશો પાતળીયા પ્રાણ.

પુત્રી આપની કિશોર બની છે પતિવીના બહુ આતડીયાં પ્રાણ.
માટે પતિ આપ વીચારવંતા, ધ્યાનમાં લેશો પાતડીયાં. પ્રાણ.
તે સહિ જાણુવા કાજ મુશીબીત જમણ લાવો જાતડીયા. પ્રાણ.

(હાથ ચક્ર ત્રીશુળ બીરાજે.) એરાહ.

જોગી—હાથ પાંડમે બંધ રખકે અલેક જગાઉ તેરી નગરીમે.

સુખ એન સુખ છોડ દીયા હે આયા તુમારી જગરીમે. હાથ.

અરજ જોગીકી એક દેખો શંકર ભોળાનાથ રખે,

તુબી અમારી બરદે એસા, શહેરઆંદી કોઈ હોવસખે;

કમલાવતી હે નગરી સારી, દુડ શીરમે કોઈ અછા અછા.

કયું નહિ પાવે આ મેહેલમે કોઈ કયા પયા.

(માર માર મારનાર જલદીસે તુમાર) એરાહ.

સુર્વસીહ—ખ્વાર ખ્વાર ખ્વાર બધે સુ બધુઓ ખ્વાર.

વિચારોથી જોશો અમો છે કષ્ટ નીરધાર. ટેક

માર માર માર જલદી સુર છો સરદાર,

ઉડાવી દઉં સીર એનુ કાપુ આ તરવાર. ખ્વાર.

દીલ ધરો જન રાજાએ દીધાછે ખ્વાર.

ઉત્તરુ વચન માટે એમાં છે કઈ જાર ખ્વાર.

(સરપર અએ બોલ અપને તુમ અએ સાહેબ કહોરે) એ .રા

અધાક્ષત્રી—અએ રાજા ક્ષત્રી કલંક તે કેમ લેશે. ટેક

એ પુત્રી તારી ચાંદી,

હોડાપી લાવે જ્યાંહી.

પણ બીજો નથી જનારે

એ ક્ષત્રીનાં આધારે.

અએ૦

હેમાં દગોછે નકી.

તેથી ઘરોં હું જાકી.

સારે બોલાવ્યા શા માટેરે.

કોઈ થુકેલું ન ચાટેરે.

આ સર્વે રાજપુત્રો આપને ધીકરેછેરે અએ૦

(સુરપાળ તમે મુકીયાવો.) એ રાહ.

મુર્યસીંહ—કેમ આવ્યો ન જંગલે આરો,

મુજ—બંધુ—નો.

ટેક૦

વાસી વીલાપી દુખ ન વળશે,

મુજ બંધુ કેમ દીલેથી ઠળશે,

બન્યુ ને બળશે ને બહુ થારો.

દુઃખ તણો તો જાશે.

કેમ૦

નિજ બંધુની જાળદે કોઈ

ચણું એઓના પીઠે હુધોઈ.

પણ આ ઈશ્વર ક્યાં છે કેને,

બંધુ મુજ ખીચારો.

કેમ૦

કહે હવે હું હું ક્યાં જાઉં,

બંધુ વિનાનું બંધુએ સાઉં.

દીલમાં વસીયોછે મુજ તેથી.

છુટે ન બધું પ્યારો.

કેમ.

(કોહરો)

સુર્યસીંહ--દુઃખ દરીયાના પાસમાં સુખ ધણેરું થાય,

પણ તે જાંગી જીવથી કેમ દુઃખ જીલાય,

કહ્યું વીધાત્રી કહેવતે લખેલાં વાંચે ચર્મ

પણ કબુ ન વાંચીયાં કાચે આપણા કર્મ,

(આહા આહા બકાવણી જન આઈરે.) એ રાહ.

સર્વે સાહેલીયો--આહા જીવો કલાવતી જન થધરે ટેક.

ચમન મે સારા થયા સુખારા, રહ્યા તાજે સુનશાંત,

ખેતી અમારા સુખોના ઝારા, આવી રહ્યાંછે જન,

દરબાર ઉભા સરસ શોભા કહેવાનો નહી ખાર;

લગન થોભા લગનીયા ઉભા બનીરહ્યાછે તયાર

મળ્યા જડપતી મળ્યાછે ભુપતિ કેમ જાયે ખરબાદ.

સખી અમારી લગન પામી સદા રહો આબાદ. આહા જીવો.

કહ્યાણુ લાવણી.

અર્ધ-કાંતા વિરમશાહ માંધવોના, હેવાલ સુણાવુ મારો જલદ જલદ

લક્ષ્મીપુત્રજી હતો, અર્ધચંદ્રછે નામે અલદ. ટેક.

નગી ખેડેકન બત્રીસીછે નામે સુશીખીત સરસ સરર.

ભાભી ખેણુ માટે હતો બાહેર નીકળ્યો, ખલલ ખરર. કાં.

નોતી કુંવરી લાખ મારે વરવા સાથે એકે સરસ,

કુંવારો કારણુ તેથી હુ રહ્યો તો રાજ સુણા ખરસ. કાં.

બધું સુખાકર સંસારીછે, પ્રીત હેતથી તે તો સરર,

સર્વેવાતોળી નીચેની ખરેજ એતો હતો અરર. કાં.

માત પીતા સૌ સ્વર્ગે ગયાં છે બધુબને વસીયે મલલ,
 એક દીવસ હું બેઠો જમવા બાબી શરણે જઈ અન્નલ;
 બાબી મારી મોળી ખારી રસોઈનીપગલે મચલ મચલ;
 એક દીવસ હું બોલી ઉઠ્યો સાંભળો બાબી રમચલ રમચલ.
 દાડી રોજ કેમ રસોઈ નીપગલે, ખારી મોળી મહી મીઠું પારર,
 કારણ સમજાવેથી સર્વે દુઃખ દુઃગરા થાયે દરર,
 કહેતાં એટલામાં તો બોલ્યાં કોધીછીક બહુ ચેરો કરર,
 એ મુજને નહીં પાલવે સાંભળ, કલીમલીને લાવો અરર.
 નમ્રતાઈથી હું બોલ્યો નહિ તોપણ બોલ્યાં તેતે તરત,
 જાએને બેઠા શું જીવેછો, લઈ આવી કરો પુરી સરત.
 પીરસવાની નથી તમોને, રસોઈ આજે જરર જરર,
 પુત્ર તમે હો ખરા ક્ષત્રીના જન્મને લાવો મરર મરર.
 સુર ચડ્યું મુજને તે વખતે નીકળીયો હું ઝપટ ઝપટ,
 વિચાર આવ્યો કલીમલીને કોણ જાતને કોણે અપટ કાં.
 ધ્યાનમાં લેતાં વિચાર ઉપન્યો હરસીધીને મારી દેઉકદત,
 જન્મને પુંજ હરસીદીમે માતૃશ્રીયે મુને આપી મદત;
 ખીના બધીથી જાણ્ય કરીને, વિમાંન આપ્યું સુખા કં
 આજ હાં માતૃશ્રી સાહેથી, આવ્યો તમારે કદમ કદમ.

(કહુશું નસીમે દુઃખીયો કીધોછે.) એતક.

કેસરી—કીરમત મારાયે દુઃખીયો કીધોછે.

ભેખ અર્ધસૂર્ય કાજે કીધોછે દેક.

હતા જે સુખા કારણે પ્રીયમારા,

જુદા મરે તેથી તો આપે દીધોછે કીરમત.

(૧૭)

અરે મુખો સર્વે ગાંધાં ક્યાંધ મારાં,
વિગ્નેશ પશ્યો મુને મિત્રાથી સારા કીરમતં
હવે ઇશ્વરા વિનતી લે સ્વીકારી,
મુખો સર્વે આપી તજો દુઃખીયારી—કીરમતં.

(આશ્વવજ્ર સદેશો કેળ્લે શાંમને.)

મોહામતિ—ખેહીછું પ્રભુ જગલ કેરા અવાસમે,
પતિ વિખુટી પાડી પ્રભુ તે આજજો;
અફળ થયા મનનારે મનોરથ માયરા,
જેમ અફળાયાં દરિયા માંહી ઝાઝજોખેડી.
પ્રાણ પતિ મુજનેરે છોડી ક્યાં ગયા,
સાસુ સસરા માત પીતાને વિરજો;
સાહે થાઓ આવિને વેગે માફરી,
નથી રહેતી કાંધ મારાથી ધીરજો ખેડી.
સાહે થજે પ્રભુ નોધારાના આધાર તું,
પશ્યો દરીયો દુઃખ તણો મુજ સીરજો;
મેળવ જશ્હી પ્રાણપતિ મારાથડી,
નહીતો તજશે જીવ મારો શરીરજો. ખેડી.

(પ્રીય પ્રધાન પ્રશ્ન મેરા ચીત મેં ધરો.) એરાહ.

કહી—હેતસ્વી રહ્યો તારી પ્યારા લાગીતી મુને,
તીક્ષણ બાણે નેત્ર કટાક્ષે બાળવા તુને. હેતસ્વી.
ઈશ્વર સાબતાથી સૌ થાય સુખકાર,
પરમેશ્વરથી મેહેરથી જોલો જય જયકાર. હેતસ્વી.

(૧૮)

ગજલ.

(સુન અએદીલદાર ગુલ રૂખ શાર જનને મન.) એરાહ,
અર્ધચંદ્ર— (કલીને)

તુ સાંભળ શાંન પ્યારી જન એ મારી
પરી સુખદાંન અએ મનમાં ન એ મારી તુ સાંભળ.
સહ સુખ જાય દુઃખ બહુ થાય કપાયે સીર,
કર નહી કોદી તુજને ખ્વાર એ મારી; તુ સાંભળ
અગર મુજ પર હોવે દુઃખ તથા તુજ પર,
તો દેહ સુખ તુજને જન અએ મારી; તુ સાંભળ.

(હર ગુલ પડને કોપેર એશાહ ચલો ચમનમે) એ રાહ.
અર્ધચંદ્ર—પ્યારી તુમારી માંનરે હાવે ચાલો સ્વદેશમાં, પ્યારી.
બાઇ સ્વદેશમાં જઈએ સ્વદેશમાં,
દીલ ખુશીથી જાંનરે હાવે ચાલો સ્વદેશમાં
કહે તુ પીતા તારા, જમ્યે વિદેશમાં,
જાંન પાંતે ખુબ તાંનરે હાવે ચાલો.

(હે સરદાર હે સરદાર) એ રાહ.

સર્વે—જય જયકાર જય જયકાર વર્ત્યો છે બહુ,
કલી, મલી સાસરે જય જુવોને સહ.
અર્ધચંદ્રસેન બળીયો સુખી સર્વે થાય,
આશીરવાદ એવો દેહે પીતા અને માય.

કસરી.

અર્ધચંદ્ર—તુ સુંદર સલુથી અએ પ્યારી મારી માર.

નારએ નારએ નારતુ સુંદર.
જઈયે નગરમાં મળાયે સરવને,
નહી નહી મેહેયે સુખકાર તુ સુંદર.
સાહેબે મુજને માતૃશ્રી મારી.

ખોલાવુછું હું આવાર તુ સુંદર.

(પટ ગુગટનો ખોલતુ) એ રાહ.

કેસરી—ચંદ્ર સુર્યછે સારીખા ખબર દે કા ચાં અહી,
ભાળ મેળવવા કારણે આવી ઉભો ચાં અહી.
શું કર હુંતો જીવીને નથી ખબર આવ્યો છું ક્યાં,
ક્યાં હશે બધું માયરા, ભટકુ હુંતો કાં અહીં.

રાજાએ કહ્યું મુજને શિકારે જાવુ આજતો.

સોંચીને રાજ મુજને વિયોગ આપ્યોછે અહી.

પ્રભુ તુ દે કપાળુ ચર્ષ દાસની સહાયતા તુછ.

દીસે ધણો અકળાયો હુંય, કહો ક્યાં કાહું પ્રાણુ જઈ.

(દાદડ ધીમ ધીમ) એરાહ.

ધી—જરાતુ હઠગ હઠગ હઠગ નિશાતુ હઠગ. જરાતુ.

ચમન ચમન શીરેગ દુઃખ હરવા,

અર્ધાંગ વસ્ત લાંગ અએ સુખ ધરવા. હઠગ.

પ્રીતમ પ્યારા મારા સારા,

દુખ શું પડીયું ? અએ ઓધારા. હઠગ.

સરદ પુનમમે ખાજે બનશીયાં,

ખોલત સરસરસર સરીયાં. હઠગ.

ગજલ લાવણી.

અએ પ્યારી પ્યારી પ્યારી ધીંક્તતાંગ) એ રાહ.

કલી—અએ સરરર સરરર સરરર હંદ્રરાજ. ટેક.

દુઃખેબંજન થઈ દુઃખ કેમ આપે આવી હુંતો આજ,

ધ્યાન તર્કુછે આપતુ મે કરો અમારા કાજ. અએ.

રીમઝીમ. તુમ જુમ, તુમ જુમ, રૂમ જુમ, શ્રેષ્ઠ આપહો જાજ,

જુમઝામ ઝમઝાન, જનનનનનનન સીર પેશો ભેતાજ. અએ.

(ચેહ બદીમેપાયાગમ) એરાહ.

સર્વેપાત્રો—ચેહ પ્રભુ પરાતપરા બ્રામ, અરે અનુપમ,

નિષ્પાપી કરો અહમેવહરો, તમે નેકી દો હરદમ. ચેહ.

જુવો હરસીદી આ માત, નજરે શાક્ષાત, ચેહ.

થયાં સાદ્ગ્રીશુળ કરમાંહે ધરી તો મળી પરીની જાત.

દિન દયાળુ સુખ દો સાર, અરે આધાર,

સલકાર કરી દુક્ત હરી, તમે આપોને બુદી આવાર.

અરે ભુદર આ બગવાંન દ્યો સુખદાંન.

આ મધવા માતા હરસીદીએ ટાળીછે દુઃખની ખાણ. ચેહ.

વળી સુર્યસીંહ શું આપ, વેઠ્યા ઘણા તાપ;

સલપણે રહ્યા સુખકાર તો આખર મળીયા બંને જાત. ચેહ.

કશુ ગીલકતથી નહી થાય, તેથી સુકતાનંદ હુલાય,

માગો મુમુક્ષુ તાતો માંય.

આ ખેલ છે સમાપ્તમ, અરે અનુપમ. ચેહ.

સમાપ્ત.

જાહેર ખબર.

અમારી આફીસમાં વેચાતાં પુસ્તકો.

તારાવીજળી કષ્ટ નિવારણ નાટક.	૦-૮-૦
સદર ગાયન.	૦-૨-૦
ચતુર ચંચળ નાટક.	૦-૨-૦
હુંડીઆનો રાસડો.	૦-૨-૦
ખંભાત શેહેરનું વર્ણન.	૦-૨-૦
સ્તવનાવળી.	૦-૦-૬

તે સિવાય વાર્તા કીસ્સાઓ તથા સરકારી નિશાળ-માં ચાલતી ચોપડીઓ તેના અર્થો તથા જૈનધર્મોનાં વૈષ્ણવ ધર્મનાં વીગેરે તમામ જ્ઞાતનાં પુસ્તકો અમારે ત્યાં રોકડી કીમતે મળશે. વેપારી લોકોને કમી-શન આપવામાં આવશે. પત્રવ્યવહાર નીચેના સ્તામે લખવો.

